

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

پروورش شتر مرغ

استاد مربوطه :

دکتر محمد مستولی زاده

گرد آورندگان :

مطهره جهان شیر

معدته ذاکریان

سیستم پرورش شترمرغ

- ▶ پرورش شترمرغ در سیستم باز یا غیرمتمرکز
- ▶ پرورش شترمرغ در سیستم نیمه‌متمرکز یا نیمه بسته
- ▶ پرورش شترمرغ به صورت بسته یا متمرکز

انتخاب نوع سیستم بستگی به شرایط محلی به ویژه آب و هوا و فضای قابل دسترس دارد. حتی ممکن است برای استفاده بهتر از تمامی امکانات موجود، هر سه سیستم باهم ترکیب شوند. در هر کدام از سیستم‌های باز و نیمه تمرکز جوجه کشی شترمرغ به دو صورت انجام می‌شود:

- ▶ جوجه کشی شترمرغ به صورت طبیعی
- ▶ جوجه کشی به صورت مصنوعی با دستگاه جوجه کشی

خوراک شترمرغ

- ▶ هر شترمرغ بالغ روزانه ۲۹۰۰ گرم خوراک مصرف می کند؛
- ▶ هزینه غذا ۶۰٪ تا ۷۰٪ کل هزینه پرورش شترمرغ را تشکیل می دهد بنابراین درک آن در ابتدای آغاز به کار پرورش شترمرغ بسیار مهم است. متأسفانه پرورش دهندگان قدیمی و جدید حداقل آگاهی را از این موضوع دارند.
- ▶ هزینه غذا به خودی خود مهم نیست بلکه تفاوت موجود در درآمد پرنده های پروار شده و هزینه تولید آنها اهمیت دارد. علاوه بر محاسبه هزینه تخم، جوجه، پرنده آماده کشتار که همه فاکتورهای مهمی هستند، محاسبه افزایش درآمد حاصله از تولید بالاتر (تعداد تخم، تعداد جوجه، کیلوگرم گوشت تولیدی و پوست بزرگ تر) نیز اهمیت دارد.

جذابیت بازار پرورش شترمرغ

▶ افزایش قیمت گوشت حاصل از حیوانات اهلی دیگر از یک سو و ارزش غذایی بالای گوشت شترمرغ مهم ترین محرک های رشد بازار شترمرغ هستند. می توان از تمام اجزای بدنش این پرنده کسب درآمد کرد؛ پرها، گوشت، تخم و حتی چربی های زیرپوست که در روغن گیری و بهبود درد مفاصل استفاده می شود.

وضعیت پرورش شترمرغ ایران در جهان

- ▶ ایران دومین پرورش دهنده شترمرغ است و بعد از افریقای جنوبی، بیشترین مقدار گوشت شترمرغ را تولید می کند با این حال سطح نیاز داخل بسیار زیاد است و تولید فعلی، جوابگوی تقاضای بازار نیست. در سطح منطقه، عربستان هم تولید بالایی دارد و در این حوزه، سرمایه گذاری بسیاری کرده است.
- ▶ بر اساس آمارهای موجود حدود ۲۵ کشور در زمینه تولید و پرورش شترمرغ فعال می باشند که از لحاظ وضعیت تولید به پنج گروه تقسیم می شوند و هر گروه جایگاه ویژه ای در این تقسیم بندی دارد. با توجه به وضعیت تولید شترمرغ در کشور به نظر می رسد ایران در گروه چهار جدول پایین قرار می گیرد.
- ▶ پرورش شترمرغ در کشور از سال ۱۳۷۷ با ورود گله های مولد، تخم مرغ نطفه دار و جوجه یک روزه از کشورهای آفریقای جنوبی، زیمبابوه، کانادا، هلند، بلژیک، ترکیه، اسپانیا آغاز شد.

پرورش شتر مرغ در کشورهای مختلف

منطقه	گروه
آفریقای جنوبی، زیمبابوه، نامیبیا، فلسطین اشغالی	۱
ایالات متحده، کانادا، انگلیس، اروپای شمالی، اسکاندیناوی، استرالیا	۲
اسپانیا، پرتغال، ایتالیا، مکزیک، نیوزلند، یونان	۳
خاورمیانه، آمریکای جنوبی، لهستان، ترکیه	۴
اروپای شرقی، روسیه، شبه قاره هند	۵

۱. به کشورهای دیرپا در این صنعت معروف اند و منظور کشورهایی هستند که از سابقه بیشتری در این صنعت برخوردارند.

۲. به پیشگامان جدید معروف می‌باشند. کشورهایی را شامل می‌شوند که سرمایه‌گذاری زیادی را در این صنعت کرده اند اما هنوز به سود نرسیده و وارد مرحله تولید و توسعه بازار خود نشده اند.

۳. به کشورهای تثبیتی معروف می‌باشند و کشورهایی هستند که به تازگی صنعت خود را راه اندازی و تصویب کرده اند، اما هنوز وارد مرحله تولید نشده اند.

۴. آن دسته کشورهایی را شامل می‌شود که با عنوان گروه آغازگر مرحله تولید شناخته می‌شوند و در نقطه تولید قرار داشته و چنانچه بازار خرید و فروش توسعه پیدا نکند، بسیاری از آن‌ها با شکست مواجه خواهند شد.

۵. که به آن‌ها گروه پرورش دهندگان اطلاق می‌شود. پرندگانی که مورد قبول گروه دو و سه نیستند را خریداری و با تلاش برای پرورش مناسب آن‌ها، پرنده‌های خریداری شده را مهیای فروش در بازار می‌کنند.

سوددهی پرورش شترمرغ

- ▶ یک شترمرغ مولد، چند برابر یک گاو ماده و پرواربندی آنها سالانه حدود ۴۵ درصد سوددهی دارد که در امور تولیدی رقم بسیار مناسبی است. هر تخم شترمرغ بین ۱۶۰۰ تا ۲۴۰۰ گرم وزن دارد که سرشار از امگا ۳ و امگا ۶ است و جالب اینکه آب پز کردن تخم شترمرغ یک ساعت و نیم زمان نیاز دارد و طعم آن نیز از تخم مرغ بسیار لذیذتر و شیرین تر است.
- ▶ گوشت، پر، پوست، پاها، چشم‌ها، چربی، تخم و پوست تخم شترمرغ حتی اگر خردشده باشد، ارزش مادی و خریدار دارد و همین‌هاست که تجارت و پرورش این پرنده عظیم‌الجثه را بسیار پر نفع کرده است.

درآمد پرورش شتر مرغ

▶ پرورش شتر مرغ فرصتی مناسب برای راه‌اندازی یک کسب‌وکار پرسود به شمار می‌رود. پتانسیل اقتصادی و تجاری پرورش شتر مرغ بسیار زیاد می‌باشد. سرمایه‌گذاری اولیه در این کار از اهمیت زیادی برخوردار است اما اگر بتوانید اصول پرورش این پرنده بزرگ را به‌درستی رعایت کنید و از تکنیک‌ها و روش‌های جدید استفاده کنید، می‌توانید درآمد بسیار زیادی را از این طریق به‌دست آورید.

دیدگاه بازار جهانی به پرورش شترمرغ

► بر اساس اطلاعاتی که در بازارهای جهانی در خصوص امتیازات شترمرغ وجود دارد یکی از بهترین محصول حاصل از تولید این پرنده پوست آن است که در بازارهای جهانی معادل ۴۰۰ دلار قیمت دارد؛ البته مغز این پرنده نیز قیمت بالاتری نسبت به سایر اجزای آن دارد چراکه در درمان بیماری آلزایمر مؤثر است و نکته جالبتر و البته حیرت‌انگیز دیگر این پرنده قرنیه آن است چون می‌توان قرنیه چشم این پرنده را به قرنیه چشم انسان پیوند زد!

صادرات انواع گوشت شترمرغ ایران

- ▶ صادرات انواع گوشت شترمرغ از زمینه های اقتصادی مهم کشور است. به طوری که ایران دومین تولیدکننده، بهترین نوع گوشت شترمرغ در جهان به شمار می رود.
- ▶ ایران یکی از کشورهای تولید کننده برتر در زمینه گوشت شترمرغ می باشد. و هر ساله علاوه بر گوشت شترمرغ، پوست و چرم شترمرغ را نیز به کشورهای مختلف صادر می کند.
- ▶ کشورهای روسیه، قطر، عراق، افغانستان و ترکیه از مقصد های صادراتی ایران برای گوشت شترمرغ هستند. ایران سالانه ۳ هزار تن گوشت شترمرغ تولید می کند و در بازار های جهانی به فروش می رساند.

صادرات انواع گوشت شترمرغ ایران

نام کشور	توضیحات تعرفه	وزن - کیلو گرم	ارزش - ریال	ارزش - دلار
افغانستان	سایر شتر مرغ ها بجز شترمرغ بالغ مولد و شترمرغ استرالیایی	1,150	507,219,000	5,750
لبنان	سایر شتر مرغ ها بجز شترمرغ بالغ مولد و شترمرغ استرالیایی	700	317,919,000	3,500
افغانستان	سایر شتر مرغ ها بجز شترمرغ بالغ مولد و شترمرغ استرالیایی	1,500	315,000,000	7,500
ارمنستان	سایر شتر مرغ ها بجز شترمرغ بالغ مولد و شترمرغ استرالیایی	1,480	302,400,000	7,200
پاکستان	سایر شتر مرغ ها بجز شترمرغ بالغ مولد و شترمرغ استرالیایی	1,237	257,097,000	3,120
لبنان	سایر شتر مرغ ها بجز شترمرغ بالغ مولد و شترمرغ استرالیایی	500	105,000,000	2,500
پاکستان	سایر شتر مرغ ها بجز شترمرغ بالغ مولد و شترمرغ استرالیایی	291	61,110,000	1,455
لبنان	سایر شتر مرغ ها بجز شترمرغ بالغ مولد و شترمرغ استرالیایی	160	51,417,600	624
		مجموع کل	مجموع کل	
		ریال 1,917,162,600	دلار 31,649	

منبع : اتاق بازرگانی تهران

این آمار مربوط به سال ۱۳۹۷ است

محصولات جانبی شترمرغ

۱. پرنده زنده (کسانی که قصد تاسیس مزرعه شترمرغ را دارند و نیاز به پرنده زنده دارند، یا کسانی که در صادرات شترمرغ زنده فعالیت دارند).

۲. گوشت (خریداران گوشت شترمرغ شامل خریداران داخلی برای فروش و عرضه در مکان های عرضه گوشت شترمرغ یا کسانی که صادرات شترمرغ انجام می دهند).

۳. پوست (کسانی که در صنعت چرم در داخل یا خارج از کشور فعالیت دارند، که عمده پوست به دلیل نبود زیر ساخت داخلی صادر می شود). پوست چرم مانند این پرنده در صنعت سراجی مورد استفاده قرار می گیرد. چربی طبیعی که در پوست شتر مرغ وجود دارد باعث انعطاف پذیری و مقاوم بودن آن در مقابل خشکی و ترک خوردگی می شود از پوست شتر مرغ در صنایع کفش و کیف استفاده می شود. میزان پوست هر شتر مرغ ۱۳ فوت مربع (۳٫۵ متر مربع) است که هر فوت مربع آن ۳۵ دلار قیمت دارد.

محصولات جانبی شترمرغ

۴. پر: در ۱۴ سال گذشته پرهای شترمرغ به دلیل کمبود دانش فنی و بازار مصرف و همچنین با هدف جلوگیری از آلوده شدن مزارع اغلب سوزانده می‌شد، در سال‌های اخیر بازار خوبی برای پرهای شترمرغ ایجاد شده و این محصول هم در داخل و هم در خارج از کشور عرضه می‌شود. به گفته پژوهشگران، ۱۷ نوع پر مختلف از بدن شترمرغ‌های بالغ و کشتاری استحصال می‌شود که این پرها از نظر شکل، ظاهر، بافت و کارایی با یکدیگر متفاوت هستند و این مسئله یکی از ویژگی‌های منحصر به فرد این پرنده است. برای حصول پرهای باکیفیت، باید عملیات پرچینی انجام شود، زیرا پرهای اولیه‌ای که از این عملیات به دست می‌آید دارای کیفیت بسیار کمی است اما پرهایی که بعد از ۶ ماه جایگزین آنها می‌شوند با کیفیت و مرغوب‌اند. پر شترمرغ که معمولاً هر سال ۲ بار از بدن پرنده چیده می‌شود جمعاً در سال حدود یک کیلوگرم پر استحصال می‌شود. که هر کیلوگرم آن ۱۰۰۰ دلار در بازارهای جهانی خرید و فروش می‌شود که از این پرها در کارهای زینتی یا تهیه جاروهای گران قیمت استفاده می‌شود. پر شترمرغ علاوه بر گرد و غبار معمولی به علت داشتن خاصیت الکترواستاتیک قادر است تمام ذرات را به خود جذب کند.

محصولات جانبی شتر مرغ

۵. تخم شتر مرغ نیز یکی از فرآورده های پر مصرف در جهان است. هر تخم شتر مرغ بیشتر از ۱,۵ کیلوگرم وزن دارد و حدود ۲۴ عدد تخم مرغ معمولی است و طعم آن شیرین تر از تخم مرغ است. بومیان آفریقایی قرن هاست که از تخم شتر مرغ به عنوان منبع غذایی و از پوسته آن به عنوان ظرف (کاسه) استفاده می کنند. پوسته تخم شتر مرغ به اندازه ظروف چینی محکم است و هنرمندان و صنعتگران آن را رنگ آمیزی یا با جواهرات مختلف تزئین می کنند. (از پوسته تخم شتر مرغ در صنایع تزئینی، ساخت آباژور، نقاشی و... استفاده می شود و بازار خوبی در کشورهای امریکای شمالی، اروپا و جنوب شرق آسیا دارد.)

با تشکر از همراهی شما

